

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
PHILIP SCIBERRAS**

Seduta tat-30 ta' Gunju, 2005

Citazzjoni Numru. 2917/1996/1

Joe Xuereb Holding Co. Ltd

Vs

**Marlene mart Francis Xuereb u l-istess Francis
Xuereb**

Il-Qorti;

Rat l-Att tac-Citazzjoni pprezentat fit-8 ta' Ottubru 1996 li bih is-socjeta` attrici premissi d-dikjarazzjonijiet necessarji u moghtija l-provedimenti opportuni;

Premess illi bis-sahha ta' skrittura privata datata 25 ta' Marzu 1993, is-socjeta` attrici bieghet lill-konvenuta Marlene Xuereb (li kienet rapprezentata fuq dik l-iskrittura minn zewgha il-konvenut Francis Xuereb bhala l-mandatarju taghha) *500 Ordinary Shares* tal-valur nominali ta' Lm1 kull azzjoni fis-socjeta` Perfect Screen

Kopja Informali ta' Sentenza

Printers Limited u 1 *Ordinary Share* tal-valur nominali ta' Lm1 fis-socjeta` Persal Knitting and Manufacturing Co. Ltd. verso l-prezz komplessiv ta' Lm85,000 pagabbli bil-mod kif miftiehem u stipulat f' dik l-iskrittura privata;

Premess illi bis-sahha ta' kuntratt fl-atti tan-Nutar Dottor John Gambin, ukoll datat 25 ta' Marzu 1993, il-konvenut Francis Xuereb ikkostitwixxa ruhu garanti solidali ta' martu l-konvenuta Marlene Xuereb a favur is-socjeta` attrici ghall-hlas lilha ta' l-imsemmi ammont ta' Lm85,000, u ggarantixxa l-istess obligazzjoni permezz ta' l-poteka Specjali fuq certi immobili kif jirrizulta mill-istess kuntratt;

Premess illi llum ghadu dovut mill-konvenuti, solidalment bejniethom, lis-socjeta` attrici l-bilanc ta' Lm10,801.08 mill-imsemmi ammont ta' Lm85,000;

Premess illi nonostante diversi talbiet ghall-hlas il-konvenuti baqghu inadempjenti, anzi qed jippretendu li ebda bilanc ma ghadu minnhom dovut lis-socjeta` attrici;

Talbet ghalhekk is-socjeta` attrici lil din l-Onorabbli Qorti sabiex:-

1. Tikkundanna lill-konvenuti Marlene Xuereb bhala d-debitrici principali u zewgha Francis Xuereb bhala l-garanti, solidalment bejniethom, ihallsu lis-socjeta` attrici s-somma ta' Lm10,801.06 rapprezentanti r-rimanenti bilanc minnhom dovut lill-istess socjeta` attrici mill-prezz tat-trasferiment ta' azzjonijiet mis-socjeta` attrici lill-konvenuta Marlene Xuereb kif premess, bis-sahha tal-precitata skrittura privata datata 25 ta' Marzu 1993;

Bl-ispejjez, u bl-imghax legali b' effett mill-20 ta' Gunju 1996, sa l-effettiv pagament, kontra l-konvenuti.

Rat id-dikjarazzjoni guramentata ta' l-istess socjeta` attrici, il-lista tax-xhieda minnha indikati u l-elenku tad-dokumenti eseбити ma' l-att tac-citazzjoni;

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat in-Nota ta' l-Eccezzjonijiet tal-konvenuti, ipprezentata fl-1 ta' Lulju 1997 li permezz taghha huma eccepew:-

1. Illi l-ammont reklamat mis-socjeta` attrici ma hux dovut stante illi meta l-istess socjeta` ttrasferiet l-ishma taghha lill-konvenut, naqset milli tottempera ruhha ma' l-obbligi minnha assunti fuq is-Share Transfer Agreement u skrittura tas-26 ta' Marzu 1993 (Dok A u Dok B) konsegwenza ta' liema l-konvenuti sofrew danni vigenti, li ghalhom hija unikament responsabbli s-socjeta` attrici;

2. Illi ghalhekk il-konvenut qeghdin iressqu l-opportuna kontro-talba;

Salvi eccezzjonijiet ohra;

Rat id-dikjarazzjoni guramentata ta' l-istess konvenuti, il-lista tax-xhieda minnhom indikati u l-elenku tad-dokumenti esebiti man-nota ta' l-eccezzjonijiet taghhom;

Rat il-Kontro-Talba tal-konvenuti illi fiha ppremettew:-

Illi l-konvenuti jixtiequ jipprevalixxu ruhhom mid-dritt li jressqu l-opportuna kontro-talba;

Illi fil-25 ta' Marzu 1993 is-socjeta` attrici rikonvenzjonata, in forza ta' zewg skritturi bl-istess data ttrasferiet a favur il-konvenuta *500 Ordinary Shares* tal-valur nominali ta' Lm1 kull azzjoni fis-socjeta` Perfect Screen Printers Ltd u *1 Ordinary Share* tal-valur nominali ta' Lm1 fis-socjeta` Persal Knitting and Manufacturing Co Ltd fejn thalla bilanc ta' prezz ta' Lm78,323.12 pagabbli f' erbatax il-pagament mensili l-ewwel pagament fis-17 ta' April 1993;

Illi fl-istess ftehim is-socjeta` attrici obligat ruhha li fi zmien xahrejn thallas lill-Kummissarju tat-Taxxi Nterni il-Provisional Capital Gains Tax dovuta in konnessjoni ma' dan it-trasferiment;

Illi ghalkemm il-konvenuti min-naha taghhom bdew jonoraw l-obbligi minnhom assunti, is-socjeta` attrici ghal kuntrarju naqset thallas il-Provisional Capital Gains Tax;

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi b' rizultat ta' dan in-nuqqas il-konvenuti sofrew danni ngenti stante li ma setghux jitransferixxu l-ishma taghhom fil-Perfect Screen Printers Ltd lil terzi kif kellhom okkazzjoni li jaghmlu li ma kienx ghan-nuqqas tas-socjeta` attrici;

Illi ghal dawn id-danni hija responsabbli is-socjeta` attrici;

Talbu ghalhekk il-konvenuti lil din l-Onorabbli Qorti sabiex:-

1. Tiddikjara illi s-socjeta` attrici rikonvenzjonata naqset milli tonora l-obbligi taghha minnha assunti fuq l-iskritturi tal-25 ta' Marzu 1993 fuq imsemmija;
2. Tiddikjara lis-socjeta` attrici responsabbli ghad-danni konsegwenzjali sofferti mill-konvenuti;
3. Tillikwida dawn id-danni;
4. Tikkundanna lis-socjeta` attrici rikonvenzjonata thallas lill-konvenuti d-danni hekk likwidati;

Bl-ispejjez;

Rat id-dikjarazzjoni guramentata annessa mal-kontro talba tal-konvenuti flimkien mal-lista tax-xhieda;

Rat in-Nota ta' l-eccezzjonijiet intavolata fl-10 ta' Lulju 1997 mis-socjeta` attrici ghall-kontro talba tal-konvenuti u li permezz taghha hija eccepjet:-

Illi t-talbiet rikonvenzjonali tal-konvenuti minnhom dedotti kontra s-socjeta` attrici huma infondati fil-fatt u fid-dritt stante li l-istess socjeta` attrici la kienet inadempjenti fil-konfront taghhom, kif minnhom allegat, u lanqas hi responsabbli ghad-danni minnhom lamentati, liema danni huma ghalhekk ukoll kontestati;

Salvi eccezzjonijiet ohra;

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat id-dikjarazzjoni guramentata tas-socjeta` attrici u l-lista tax-xhieda minnha indikata;

Rat l-Affidavits ipprezentati mill-kontendenti;

Rat id-digriet tas-16 ta' Frar 2001 li permezz tieghu giet nominata l-Assistent Gudizzjarju Dr. Anna Caruana biex tisma' l-kontro-ezamijiet u l-provi li kien fadal;

Rat it-traskrizzjonijiet tax-xhieda moghtija;

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tal-konvenuti pprezentata fid-9 ta' Mejju 2005;

Semghet it-trattazzjoni tal-kawza;

Rat l-atti kollha tal-process;

Ikkonsidrat:

Il-fatti principali tal-kawza kif johorgu mill-provi jistghu jigu rikapitolati kif gej:-

(1) Bi skrittura datata 25 ta' Marzu 1993 (fol. 16) is-socjeta` attrici bieghet u ttrasferiet lill-konvenuta ishma fis-socjetajiet Perfect Screen Printers Limited u Persal Knitting and Manufacturing Co. Ltd versu l-pattijiet u kondizzjonijiet fiha kontenuti;

(2) Bi skrittura ohra redatta fl-istess data (fol. 21) is-socjeta` attrici obligat ruhha li zmien xahrejn thallas il-Provisional Capital Gains Tax qabel il-hlas tat-taxxa tal-Boll da parte tal-konvenuta;

(3) Jidher li huwa accettat mill-kontendenti illi s-socjeta` attrici ttardjat biex tissalda t-taxxa fuq il-qligh kapitali. Dan ghar-raguni illi din it-taxxa kienet qed tigi konteza minnha (ara t-tieni parti ta' l-ahhar skrittura citata a fol. 21) kemm ghaliex, skond Joseph Xuereb (ara

Affidavit a fol. 35), il-konvenuta rrifjutat li thallas l-arretrati dovuti bejn Mejju u Ottubru 1993 u l-imghaxijiet relattivi u allura, skond dan ix-xhud, is-socjeta` attrici ma kienetx f' qagħda li thallas dik it-taxxa. Dejjem skond dan ix-xhud l-*accountant* tas-socjeta` attrici dam biex jipprepara l-evalwazzjoni tas-socjeta` Perfect Screen Printers Ltd;

(4) Fuq din l-aħhar dikjarazzjoni jirrizulta li effettivament din l-evalwazzjoni kienet giet preparata fit-23 ta' Marzu 1993 (fol. 119) u, cjoe, qabel ir-redazzjoni ta' l-iskrittura;

(5) Għal dan ir-ritard fil-hlas tal-Capital Gains Tax, li gie effettwat fl-1 ta' Novembru 1994 (ara xhieda ta' Connie Micallef għad-Dipartiment tat-Taxxi Interni, fol. 134, u ricevuta a fol. 90), il-konvenuta ppretendiet li sofriet danni. Skond il-konvenut Francis Xuereb (Affidavit, fol. 68) konsegwenza tad-dewmien surreferit intilfet l-opportunita` li kellu li jbiegħ il-kumpanija lil persuni interessati li jixtruha;

(6) Huwa ammess minn dan l-istess konvenut illi huma ma hallsux l-interessi dovuti lis-socjeta` attrici. Dan jikkomplimenta dak li jingħad fl-ittra tal-konsulent legali tiegħu tad-29 ta' Lulju 1993 (fol. 83) fejn jingħad illi "*no interests on any balance will be paid from the 25th May 1993 to the day you hand over the Share-Transfer Agreement*";

(7) Is-socjeta` attrici qegħda in effetti tiddomanda l-hlas ta' dawn l-interessi u li skond id-dokument esebit a fol. 56 ilaħhqu s-somma ta' għaxart elef u tlettax-il lira, sitta u disgħin centezmu (Lm10,013.96,0). Fi kliem Joe Xuereb (fol. 57), l-ammont pretiz huwa dak appena indikat u mhux dak muri fic-citazzjoni;

Posti l-kwestjonijiet centrali li l-kontendenti qegħdin jikkontendu dwarhom fit-talba principali u fil-kontro-talba, huwa bil-wisq evidenti, kemm mill-kontenut ta' l-eccezzjoni għat-talba attrici (fol. 12) kif ukoll minn nota ta' sottomissjonijiet (fol. 147), illi l-konvenuti qegħdin jirrezistu

s-sejha ghal hlas, allavolja l-ammont mhux kontez, fuq l-assunt illi bl-inadempjenza tas-socjeta` attrici li thallas fiz-zmien pattwit it-taxxa fuq il-qligh kapitali, huma sofrew danni;

Issa ma jista' qatt ikun dubitat illi d-debitur ta' l-obbligazzjoni hu tenut iwettaq il-prestazzjoni tieghu fiz-zmien miftiehem. In-nuqqas ta' realizzar ta' din l-obbligazzjoni jikkostitwixxi inadempjenza. L-Artikolu 1132 (1) tal-Kodici Civili jirrikollega d-diligenza li wiehed ghandu juza fl-ezekuzzjoni ta' obbligazzjoni ghal mudell maghruf tal-*"missier tajjeb tal-familja"*. Jinghad fid-decizjoni a **Vol. XXX P II p 496** illi *"d-diligenza li ghandu jadopera hija dik ordinarja tal-bonus paterfamilias li wiehed ghandu jimpjega fl-ezekuzzjoni ta' kwalunkwe obbligazzjoni, u mhux diligenza fi grad akbar, jekk ma jkunx hemm xi disposizzjoni ta' ligi specjali"*. Fi kliem iehor, il-precitata disposizzjoni tal-ligi tirrigwarda l-mod ta' kondotta tad-debitur (intiza din il-kelma fis-sens ampju taghha) fil-fazi ezequttiva ta' l-obbligazzjoni, b' dan li huwa ghandu jassikura illi b' dak l-adempiment jevita li jarreka hsara lill-kreditur ta' l-obbligazzjoni;

Kif saput, meta kreditur bhal dan ikun konfrontat minn sitwazzjoni ta' inadempiment huma varji l-ghazliet li l-ligi tqieghed ghad-disposizzjoni tieghu. Huwa jista' jirreagixxi kemm bir-rikjesta ghall-adempiment, fejn dan ikun ghadu possibbli, jew ghar-risoluzzjoni tal-ftehim jew ukoll ghar-rizarciment tad-danni. Xelta din ta' l-ahhar optata mill-konvenuti f' dan il-kaz kif jidher mill-kontro talba. Dan in konformita man-norma stabbilita fl-Artikolu 1125 Kodici Civili li tippovdi li *"kull min jonqos li jeseqwixxi obbligazzjoni li huwa jkun ikuntratta, hu obligat ghad-danni"*;

In linea ta' principju ghalhekk l-inadempiment ta' kwalsiasi obbligazzjoni jaghti lok ghar-rifuzjoni tad-danni. Jinsab deciz illi *"il debitore, ancorche non sia per parte sua intervenuta mala fede, è condannato, se vi è luogo, al*

risarcimento dei danni tanto per l' inadempimento dell' obbligazione, quanto per il ritardo dell' esecuzione, qualora egli non provi che l' inadempimento o il ritardo sia provenuto da una causa estranea non imputabile a lui" (**Kollez. Vol. XXVII P III p 503**);

Dan premiss, innegabilment, il-prova tal-vjolazzjoni pretiza trid tigi fornita mill-kreditur, anke fejn dan jillanja mid-dewmien fl-adempiment. A propositu, jinsab precizat fid-decizjoni riportata a **Vol. XXXIX P II p 585** illi "l-kreditur ghandu jipprova l-inadempiment tad-debitur; wara li tkun saret din il-prova, jaqa' fuq id-debitur il-piz li jipprova li dak l-inadempiment kien dovut ghal xi haga barranija li taghha hu ma kienx responsabbli, jigifieri li hu ma kellux htija, billi mexa bid-diligenza tal-*bonus paterfamilias*. Jekk dik il-prova ma ssirx, id-debitur ikun fi htija, u jidhol responsabbli ghad-danni";

Applikati il-principji suddetti ghal kaz in disamina, din il-Qorti tirravvisa fil-kondotta tas-socjeta` attrici nuqqas ta' osservanza mat-termini ta' l-Artikolu 1132 (1) u ssib, mill-kumpless tac-cirkostanzi, illi din ma agixxietx bhala "missier tajjed tal-familja", li hu l-metru oggettiv ta' valutazzjoni li bih titkejjel l-imgieba ta' l-obbligat. Ankorke s-socjeta` attrici seta' kellha raguni serja biex tikkontesta t-taxxa mitluba minghandha mid-Dipartiment koncernat, dan ma jeliminax il-fatt illi hi kellha obbligu versu l-konvenuti li fit-terminu konkordat tissalda dik it-taxxa. L-insistenza tal-konvenuti permezz ta' diversi ittra interpellatorji hi kapibbli. Huma kellhom kull interess li jkollhom fil-pussess, u ghad-disposizzjoni tagghom, ix-*"Share Transfer Document duly endorsed by the CIR"* in kwantu dan kien jiddemostra t-titolarita` tagghom ghall-ishma akkwistati fil-kumpaniji. Hu dan id-dewmien fl-ezekuzzjoni tal-hlas tat-taxxa li jwassal ghal dik il-htija, u allura wkoll ghal dik il-kundanna ghad-danni li jippreskrivi l-Artikolu 1133 Kodici Civili;

Is-suespost jikkonduci ghal din il-konsiderazzjoni. Il-fatt biss tad-dikjarazzjoni tar-responsabilita` ghad-danni ma jfisserx necessarjament li danni tassew jezistu (ara **Kollez. Vol. L p I p 150**). Jaggrava dejjem fuq il-kreditur ta' l-obbligazzjoni li jipprova l-ezistenza u l-entita` tad-danni li hu jallega li sofra. F' dan il-kaz din il-prova hi mankanti ghal kollox. Il-konvenuti ma jistghux jippretendu illi permezz ta' semplici allegazzjoni generika huma jistghu jipparalizzaw it-talba tas-socjeta` attrici billi b' xi mod ipacu l-istess danni minnhom pretizi, ghalkemm imprecizati, mad-domanda ghal hlas li huma jirrikonoxxu li hu dovut tant li baqghu ma kkontestawx l-ammont kif muri fl-*istatement* esebit (fol. 56) mis-socjeta` attrici. Din il-Qorti ma ssibx illi tibbasta, ghal skop ta' konvinzjoni tar-rizarciment pretiz id-dikjarazzjoni *sic et simpliciter* tat-telf ta' opportunita` ta' bejgh tal-kumpanija. Dan mhux biss ghaliex ebda accenn ghal tali telf qatt ma tqajjem fil-korrispondenza skambjata izda, fuq kollox, ghaliex f' dan il-gudizzju ebda prova konkreta u konkludenti ma ngiebet ghas-sodisfaciment taghha. Il-persuni allegatament interessati baqghu ma gewx prodotti u lanqas ma ngiebet prova tan-natura u l-konsistenza tad-danni. Ragonevolment, il-Qorti tissuspetta illi din il-linja difensjonali giet ventilata b' mod kapriccjuz biex, kif inghad, tittanta tinnewtralizza t-talba tas-socjeta` attrici, u xejn aktar. Una volta li l-konvenuti naqsu li jgibu l-prova tad-danni hekk inkombenti fuqhom ma ghandhomx hlief ilumu lilhom infushom. Jigi ghalhekk li m' hemmx, fir-realta`, danni x' jigu likwidati.

Ghal dawn il-motivi;

Taqta' u tiddeciedi t-talba principali billi takkolji d-domanda tas-socjeta` attrici u b' hekk tikkundanna lill-konvenuti jhallsu lis-socjeta` attrici s-somma bilancjali ta' ghaxart elef u tlettax-il lira Maltija, sitta u disghin centezmu (Lm10,013.96,0) ghar-ragunijiet premissi fl-att tac-citazzjoni. Fuq din is-somma jiddekorru l-interessi kif mitlub. Kwantu ghat-talba rikonvenzjonali tal-konvenuti, il-Qorti, filwaqt li tilqa' l-ewwel zewg talbiet dikjaratorji,

Kopja Informali ta' Sentenza

tichad it-tielet u r-raba' talbiet billi d-danni pretizi ma gewx ipprovati. L-ispejjez gudizzjarji tat-talba principali tas-socjeta` attrici jitbataw mill-konvenuti mentri dawk tal-kontro talba tal-konvenuti jigu sopportati kwantu ghall-ewwel u t-tieni talbiet mis-socjeta` attrici u dawk tat-tielet u r-raba' talbiet jibqghu a karigu tal-konvenuti.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----